

Téma

Veřejné zakázky už fungují jinak.

Omezení počtu uchazečů už nebude možné losováním

Stát musí dát měsíc dopředu vědět, že zakázkou chystá

Jan Záluský
jan.zalusky@economia.cz

Už více než čtrnáct dní platí takzvaná protikorupční novela zákona o veřejných zakázkách. Novela by měla očistit zákon od nechvalné proslulých „losovaček“ či uložit městům a obcím, aby dopředu vyhlašovaly, že zakázkou chystají.

HN připravily ve spolupráci s ministerstvem pro místní rozvoj souhrn změn, se kterými se setkají podnikatelé, kteří chtějí pracovat pro stát.

1. Vypisování tendrů i pro zakázky za méně peněz

Od začátku dubna musí zadavatelé (města, obce, školy, úřady, firmy s účastí státu) vypisovat tendry na zakázky už od jednoho milionu korun. Hranice se tak o jeden milion snížila. U zakázk na stavební práce limit klesl ze šesti milionů na tři miliony korun. Od roku 2014 se však i tato hranice sníží rovněž na jeden milion korun. Z 20 milionů na polovinu spadla hranice pro použití takzvaného zjednodušeného podlimitního řízení (viz box).

2. Přibyla nová kategorie: významná veřejná zakázka

Původní ministerský návrh odstupňoval zakázky podle velikosti obcí. Nakonec poslanci schválili takzvanou významnou veřejnou zakázkou, kterou budou obce a kraje vyhlašovat od 50 milionů korun výše a ostatní zadavatele od 300 milionů výše. Kvůli přísnějším podmínkám zadavatelům přibyla povinnost nechat si schválit odůvodnění zakázký. „U obcí schvaluje odůvodnění zastupitelstvo, u státních organizací to bude

PROČ VEDE PRÁVĚ TUDY? Novela přikazuje zadavatelům, aby zakázkou řádně odůvodnili. ILUSTRAČNÍ FOTO: HN - MICHAELA HASÍKOVÁ

vláda. Od roku 2014 bude třeba, aby úřady nebo organizace vypisující zakázkou předložily ještě takzvané oponentní vyjádření, které bude odůvodnění posuzovat,“ vysvětluje advokátka Martina Parusová Zimová z advokátní kanceláře Kocián Šolc Balaštík.

3. Stát musí dát vědět, že zakázkou chystá vypsat

Zadavatelé musí nyní minimálně měsíc před vyhlášením tendru oznámit, že ho plánují vypsat, a zveřejnit i odůvodnění jeho vypsání. Stát tak chce zabránit situacím, ve kterých potenciální zadavatelé neměli čas nabídku zpracovat a tendr vyhrál ten, jenž o něm věděl dopředu. „Předběžné oznámení má zadavatel povinnost zveřejnit

Kolik se ušetří

87

MILIARD KORUN

Ize podle odhadu ministerstva pro místní rozvoj ušetřit ročně díky platnosti novely zákona o veřejných zakázkách

15

PROCENT

činí odhad úspor z celkového objemu veřejných zakázek

podle typu zakázky či řízení bud na profilu zadavatele, v českém Věstníku veřejných zakázek, nebo i v Evropském věstníku veřejných zakázek,“ vysvětluje advokát Jiří Horák z advokátní kanceláře Kočián Šolc Balaštík.

Výjimky při zveřejňování budou podle slov Horníka možné například jen u opanovaných zakázek kvůli nezájmu uchazečů v předchozím řízení.

4. Zákaz omezovat počet finalistů losováním

Novela zcela zrušila nechvalně proslulé omezování počtu zájemců losováním. „Částečně omezovat počet dodavatelů budou moci jen zadavatelé v oblasti obrany a bezpečnosti či polostátní firmy

zajišťující chod země (dodavatel elektřiny, plynu, vody atd.). I tito zadavatelé však nebudou moci losovat, ale vybírat na základě vyšší kvality dodavatelů,“ popisuje Vlastimil Fidler z ministerstva pro místní rozvoj.

5. Zadavatelé mají právo žádat nabídky elektronicky

Do začátku dubna platilo, že forma nabídky nebyla pro účast v tendru rozhodující.

„Když zadavatel řekl, že chce nabídky sešít kroužkovou vazbou, a někdo mu to pouze secvakl sešívačkou, nesměl být kvůli tomu vyloučen,“ říká Fidler.

Novela nyní zadavatelům umožňuje si dopředu určit, že nabídky do tendru budou přijímat pouze elektronicky.

Co vás čeká, když o ně soutěžíte?

Tedy pomocí svého vlastního elektronického systému, který vyloučí bezpečnostní rizika.

„Jestliže v takovém tendru přijde nabídka poštou, zadavatel se ji nemusí zabývat. Podobně nemusí reagovat na nabídku zaslанou e-mailem,“ vysvětluje Fidler s tím, že stát zavádí systém elektronických tržišť a „papírové“ vyřizování tendrů by jejich fungování znemožnilo.

6. Certifikáty jakosti už nesmí zadavatel vyžadovat

Zadavatel od dubna nesmí po dodavatele požadovat předložení certifikátů systému řízení jakosti (ISO) či podobné doklady v oblasti ochrany životního prostředí (EMAS).

„Zadavatel totiž výše uvedené požadavky zneužívá v k omezení počtu zájemců, a to zejména u zakázk, kde uvedené certifikáty neměly přímou vazbu na plnění zakázky a její kvalitu,“ komentuje advokát Horník.

Stále však platí, že objednavače zakázky mohou zajímat počty odborných zaměstnanců u dodavatele či jeho reference.

7. Ekonomické zdraví firmy potvrď čestné prohlášení

Zájemci o zakázk už nemusí dokládat v nabídce velikost svých tržeb a další ekonomické údaje o firmě. Místo toho mají povinnost předložit čestné prohlášení o své ekonomické a finanční způsobilosti veřejnou zakázk splnit.

„Změnu si vyžádalo časté zneužívání ekonomické kvalifikace dodavateli, kteří po zájemcích například vyžadovali nepřiměřeně velké obraty i kvůli menším zakázkám,“ podotýká Fidler z ministerstva s tím, že zadavatelé se při posuzování uchazečů více soustředí na jejich referencích.

U nich přitom platí pravidlo, že zadavatel může chtít od uchazeče referenci maximálně v polovině předpokládané hodnoty zakázk. „Vycházíme z toho, že když někdo

umí postavit dům za padesát milionů korun, za sto milionů to zvládne také,“ vysvětluje Fidler.

Zákon také „myslí“ na uchazeče, kteří v nabídce uvedou nepravidliv informace.

„V případě, že dodavatel uvede v nabídce informace nebo doklady, které neodpovídají skutečnosti a mohly by mít vliv na výsledek zadávacího řízení, zadavatel může odstoupit od smlouvy,“ varuje advokát Horník.

8. Obálky se otevírají ihned po konci přijímání nabídek

Do dubna rovněž platilo, že se nabídky otevíraly v termínu stanoveném zadavatelem, nejpozději však do 30 dnů po uplynutí lhůty pro podání nabídky. Nyní zákon říká, že k otevíráni obálky se přistupuje „ihned“ po uplynutí lhůty. Přesně přitom tento termín nevymezuje. „V praxi je jasné, že když se například

podává nabídka na velkou stavbu, tak obíř krabici neprinesou z podatelný za minutu. Myslím si ale, že pět minut je limit, který má být dodržen, aby se s nabídkami nedalo manipulovat,“ uvádí Fidler.

Podle advokátky Martiny Parusové Zímové však může nové ustanovení způsobit zadavateli obtíže.

„Dosud zpravidla zadavatel čekal s otevíráním obálek pět dnů po uplynutí lhůty pro zasílání nabídek, dokdy je možné podat námitky proti zadávacím podmínkám. Pokud nyní otevře obálky hned druhý den, ale pak dostane třeba třetí den námitky proti zadávacím podmínkám, nemá zadavatel v podstatě možnost své případní pochybení naprawit a vrátit zadávací řízení do stadia před otevíráním obálek. Pokud pochybil, nezbude mu než zadávací řízení zrušit,“ domnívá se advokátka Parusová Zímová.

Slovniček

Zjednodušené podlimitní řízení

Tento druh řízení je možné použít pouze u zakázek do 10 milionů korun. Zadavatel přímo vyzve pět možných zájemců k podání nabídek. Výzvu k nabídkám zároveň zveřejní na své profilu.

Nadlimitní veřejná zakázka

Zakázka, která přesáhne limit stanovený státem. Limit se mění podle předmětu zakázky a jejího zadavatele. Pohybujec se od více než tří milionů u dodávek služeb do více než 125 milionů u stavebních prací.

Profil dodavatele

Složí k uveřejňování informací a dokumentů k veřejným zakázkám a jeho internetová adresa je uveřejněna ve Věstníku veřejných zakázk.

“

Myslím si, že pět minut je limit, který má být dodržen, aby se s nabídkami nedalo manipulovat.

9. Jedna nabídka znamená zrušení tendru

Tendry, do kterých se přihlásí pouze jedna firma a vyhraje, se staly minulostí. V případě, že bude mit o zakázku zájem pouze jeden uchazeč, veřejná soutěž se automaticky zruší a vypíše znova.

10. Na reference nestačí čestné prohlášení

Dosud prokazoval dodavatel své reference osvědčením podepsaným zákazníkem nebo jinou osobou, které bylo příslušné zboží dodáno. Když zákazník zkrachoval nebo nebylo z jiných důvodů možné osvědčení získat, stačilo doložit referenci čestným prohlášením.

To však už nově není možné. Referenci je nutné ověřit příslušnou smlouvou a dokladem o uskutečnění plnění – například předávacím protokolem.

POSUZOVÁNÍ NABÍDEK. Od dubna novela zákona přikazuje otevírat obálky s nabídkami ihned po skončení lhůty pro jejich posílání. ILUSTRAČNÍ FOTO: SHUTTERSTOCK